

XX.

Съюзниците на Русия.

Историята на черногорското участие отъ начало. — Сюлейманъ-паша въ Черна-гора — Опасностъ. — Спасение. — Побѣди на черногорскитѣ орли. — Бошнадитѣ и австрийската политика. — Ромжнитѣ. — Начало на тѣхното дѣйствително участие. — Заслуги на ромжнитѣ. — Сърбитѣ и слѣдствие отъ войната за тѣхъ.

Най-вѣрни и най-надежни съюзници на Русия въ послѣдната война, като оставимъ на страна нашитѣ български дружини, бѣхъ черногорскитѣ герои. Подиръ общата война на Черна-гора и Сърбия противъ Турция (1876 г.), Сърбия скоро направи миръ; но Черна-гора, като не виждаше своитѣ искания удовлетворени, поднови боя. Това бѣше около сѣщото врѣме когато Русия издаде своя воененъ манифестъ и обяви на Турция война.

Още веднѣжъ Черногорскитѣ орли полетѣхъ къмъ Подгорица и Никшичъ, обсадихъ тѣзи турски крѣпости, важни най-много по това, че отваряхъ входъ на турцитѣ къмъ Черна-гора. Когато Портата видѣ, че съ малко сили не се излазя на глава, то тя рѣши догдѣ руситѣ не сѣ още минжли Дунава да удари енергически и да довърши Черна-гора.

Замислено — и поченѣто да се полага въ дѣйствие. Сюлейманъ-паша съ 40,000 души напада на малкото княжество отъ сѣверъ, а Али-Саибъ-паша съ 20,000 отъ югъ. Подиръ отчаяни усилия, Сюлейману най-сетнѣ се удаде да снабди Никшичъ съ провиантъ и да се промъкне на нѣколко мили вътрѣ въ Черна-гора; но движението му изъ-отзадъ било отрѣзано и турцитѣ, щѣтъ-нещѣтъ трѣбовало, да се дигнѣтъ прѣзъ Зета на съединение съ Али-Саибъ-паша. Прѣзъ цѣли деветъ денье кипѣлъ распаленъ и упоренъ бой на всѣка стѣпка; по нѣкога въ едно денонощие Сюлейманъ едва-едвамъ извървѣвълъ 4 — 5 километра, — но най-подиръ той успѣлъ да се промъкне къмъ Спужъ, отъ какъ загубилъ по-вече отъ